

Beste leden van de raad,

Graag informeren we als Regiegroep Ereschuld u over onze werkzaamheden.

Aanleiding

Op dinsdag 25 april 2023 heeft het kabinet met de kabinetsreactie 'Nij Begun: op weg naar erkenning, herstel en perspectief' gereageerd op het eindrapport 'Groningers boven gas' van de parlementaire enquête aardgaswinning Groningen (PEGAS).

Totstandkoming Regiegroep

Op 26 april 2023 was de eerste vergadering van de Regiegroep Ereschuld. De Regiegroep bestaat uit één lid van de raad per fractie, de wethouder met deze portefeuille, ambtelijke ondersteuning en ondersteuning door de griffie.

Er is in april 2023 bewust gekozen voor een Regiegroep en niet voor een raadswerkgroep, omdat er nog veel onduidelijk was over de werkzaamheden van de inhoud en het proces. De Regiegroep heeft een ad hoc-status. Werkzaamheden van deze Regiegroep hebben vooral betrekking op de voorbereiding (voorbereiding) op de samenwerking in de provincie. Op 26 april 2023 is Jeroen Betten uit het midden als voorzitter gekozen van deze Regiegroep.

Gezamenlijke brief

Op 11 mei 2023 zijn vanuit de Regiegroep Jeroen Betten en Rene de Vink bereid gevonden om bij de provinciale bijeenkomst(en) aanwezig te zijn om een brief voor te bereiden die naar de Tweede kamer is gestuurd als besprekstuk. Bij deze eerste bijeenkomst, in het gemeentehuis van Midden-Groningen, waren de portefeuillehouders van de betrokken gemeenten van Groningen, per gemeente 2 raadsleden, 2 statenleden en 2 leden van het AB van het Waterschap vertegenwoordigd. De conceptbrief is op basis van de inbreng van alle gemeenten, bij ons liep dit via de Regiegroep en was er contact vanuit de leden met de fracties van Westerkwartier.

Op 10 mei 2023 heeft de Regiegroep hierover een gesprek gevoerd en aangegeven wat belangrijk is voor Westerkwartier om mee te geven in deze brief. Daaruit kwam onder meer naar voren de positie van de inwoners van het Westerkwartier. Verder aandacht voor de (problemen rondom) de gasopslagen in Grijpskerk en Langelo; een gelijke rechtspositie voor alle inwoners van de provincie Groningen en aandacht voor de kleine gasvelden. Met deze boodschap zijn onze vertegenwoordigers op pad gestuurd. Uiteindelijk heeft dit ook geleid tot aandacht voor deze punten. Gedurende deze periode hebben één of meerdere raadsleden actief contact gezocht met landelijke partijleden om het belang van deze inhoudelijke punten te onderstrepen.

Deze brief 'U bent aan zet' is door een delegatie van de raden en statenleden, waaronder Klaas-Wybo van der Hoek vanuit Westerkwartier (tevens lid van de Regiegroep), persoonlijk in de vorm van een petitie aan de vaste Kamercommissie voor Economische Zaken en Klimaat aangeboden in Den Haag. In gezamenlijkheid zijn er ook advertenties gemaakt en in de landelijke kranten geplaatst om aandacht te vragen, voorafgaand aan het Kamerdebat, voor de gevolgen van de aardgaswinning. De organisatie van deze gezamenlijke provinciale actie lag bij de griffiers: zij ondersteunden dit proces. De afgevaardigde raadsleden en statenleden konden meedenken over conceptbrieven en advertenties die werden opgesteld.

Totstandkoming/Continuering provinciaal overleg

Op 11 mei 2023 is het provinciale overleg bijeengeweeft in het gemeentehuis van Midden-Groningen. Er bestond consensus bij alle vertegenwoordigers van de gemeenten en provincie om blijvend in gesprek te blijven om gezamenlijk te kunnen optrekken, maar nemen geen inhoudelijke standpunten in. Raden en Staten willen op deze manier aangehaakt blijven en besluitvorming ligt bij hen. Jeroen Betten en Rene de Vink zijn vanuit de Regiegroep van Westerkwartier hierbij aangesloten.

Op 31 mei 2023 is de Regiegroep bijeengeweeft.

De Regiegroep heeft onder meer het landelijke debat en de acties van het provinciale overleg besproken.

Op 11 juli 2023 is het provinciale overleg bijeengeweeft in het provinciehuis van Groningen. Er is een nabespreking geweest en een voorstelronde met de nieuwe gedeputeerde Susan Top.

Op 13 september 2023 is de Regiegroep bijeengeweeft.

Op 6 oktober 2023 is de provinciale groep weer bijeen geweest in het gemeentehuis van Midden-Groningen. Aan de orde was het vervolg op de uitkomsten parlementaire enquête-commissie aardgaswinning Groningen, evenals over de organisatie en uitvoering van De Toekomst voor Groningen - "Ereschuld en Perspectief voor Groningen" - "Nij Begun" en inzicht te krijgen over waar Groningen op dit moment staat voor wat betreft de inrichting en planning van de pijlers en maatregelen in Nij Begun. De ambtelijke toelichting versterkte de bestaande zorgen over het ontbreken van een actieve democratische rol van de raden en staten op het dossier Nij Begun.

Het Provinciale Overleg tussen Raden en Staten heeft op 20 oktober 2023 geleid tot een gezamenlijke brief aan de colleges van B&W en GS. In deze brief is de zorg geuit die unaniem is uitgesproken op 6 oktober over governance en planning. De onduidelijkheid geldt ook voor de democratische rol van de raden en staten als volksvertegenwoordiging. Verder zijn er zorgen over de controle van de gelden / het bestuur, de wijze waarop de gelden naar de Regio komen en wie beslissingsbevoegdheid gaat krijgen. Er is een dringende oproep gedaan aan de colleges om hier actie op te ondernemen.

Omdat alle aanwezige/afgevaardigde statenleden en raadsleden de waarde zien van het in gesprek zijn en blijven krijgen de griffiers de opdracht van deze provinciale groep na te gaan op welke wijze in de toekomst een samenstelling van raden en staten geformaliseerd kan worden. Het doel is hierbij de raden en staten in staat te stellen een vorm te vinden om gezamenlijk te overleggen over de positie van volksvertegenwoordigers in het dossier en eventueel te kunnen adviseren op de besluitvormingsprocessen van de volksvertegenwoordigende organen. Het gaat om het beter in positie brengen van raads- en statenleden. De inhoud van het dossier ligt bij de gemeenteraden / staten.

Op 7 december 2023 is de provinciale groep weer bijeengekomen in het stadhuis van Groningen. De gedeputeerde is hierbij aangeschoven om de reactiebrief namens de colleges van B&W en GS toe te lichten. Er kwam in dit gesprek helaas geen duidelijkheid over de rol van de volksvertegenwoordigers.

Deze brief is, net als de andere brieven, met alle raadsleden en statenleden gedeeld. Daarnaast heeft de kwartiermaker Sociale Agenda zich voorgesteld.

Ook is gesproken over de werkvorm van Raden en Staten om uiteindelijk de democratische rol van raden en staten te onderzoeken bij de uitvoering van Nij Begun.

De griffiers hebben voorgesteld dit middels een lichte variant van een gemeenschappelijke regeling (GR) te organiseren. Aan de vorm wordt nog gewerkt: uiteindelijk zal deze GR dan resulteren in een structurele samenwerkingsvorm. Verdere details zijn nog niet bekend. De voorgenomen taken van de GR, waar 2 raadsleden per gemeente, 2 statenleden en 2 leden van het AB van het waterschap in vertegenwoordigd zijn, zouden zich uitsluitend moeten richten op het verkrijgen van informatie (versterken van de informatiepositie van volksvertegenwoordigende organen), het advies vragen aan derden, het adviseren van raden en staten over hun democratische rol in relevante besluitvormingsprocessen, alsmede het versterken van en behouden van de contacten tussen volksvertegenwoordigers voor een goede afstemming.

Startmanifestatie

In januari is erop 16 januari 2024 een voorbereidende bijeenkomst voor de startmanifestatie van 22 januari 2024 geweest waar de provinciale groep samenstelling voor was uitgenodigd. Er is met elkaar afgestemd welk geluid de delegatie wil laten horen tijdens de startmanifestatie. Dit spitst zich hoofdzakelijk toe op het duidelijk maken dat de raden en staten optimaal gepositioneerd willen worden in Nij Begun. Zij nemen geen inhoudelijke standpunten in.

Op 17 januari 2024 is de Regiegroep uit de raad van Westerkwartier geïnformeerd over de laatste bijeenkomsten. Wethouder Schollema en de inhoudelijk ambtenaar zijn hier ook bij aangeschoven en hebben tijdens dit overleg de Regiegroep geïnformeerd over de stand van zaken rondom vier pijlers (sociale agenda, herstel van Groningen, economische agenda en de verduurzamingsagenda).

Op 22 januari 2024 zijn Jeroen Betten en René de Vink op uitnodiging aanwezig geweest bij de startmanifestatie in Bad Nieuwesches. Deze dag bestond uit een algemeen gedeelte met een bijdrage van o.a. staatssecretaris Hans Vijlbrief en gedeputeerde Susan Top. Daarnaast was er ook de mogelijkheid om in een deelsessie te luisteren naar de voortgang op de verschillende pijlers van het Nij Begun. Gedurende deze dag is plenair door de voorzitter van het provinciale overleg nogmaals benadrukt dat men oog moet hebben voor de inwoners van de provincie Groningen (participatie) en de democratische rol en positie van de raden en staten in dit dossier.

Op 23 januari 2024 is het provinciale overleg bijeengekomen om op de startmanifestatie terug te blikken. De startmanifestatie bevestigt dat het goed is als Groninger gezamenlijk op te trekken. Er is een voorstel gedaan door de griffiers voor een GR. Dit voorstel zal via de griffies in maart naar de raden toekomen voor besluitvorming.

Informatieverstrekking aan de gemeenteraad

Op 17 januari 2024 heeft de Regiegroep het besluit genomen om de opdracht te geven de raad te informeren over de werkzaamheden van de werkgroep en de toekomstige GR. Ook wordt een voorstel uitgewerkt de Regiegroep om te zetten in een raads werkgroep met een duidelijk mandaat vanuit de gemeenteraad en de delegatieleden voor te stellen voor het Regioberaad Nij Begun. Het voorstel voor de GR zal via de raden en staten aan de orde komen. Wij zijn beschikbaar om over deze brief vragen te beantwoorden. Er wordt nagedacht hoe we in de toekomst u verder zullen informeren en op de hoogte houden, bijvoorbeeld via raadsrapporteurs.

Met vriendelijke groet, namens de Regiegroep,

Jeroen Betten